

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Β΄ ΤΑΞΗ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΛ

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

(Επισημαίνεται ότι οι απαντήσεις που προτείνονται για τα θέματα είναι ενδεικτικές. Κάθε άλλη απάντηση, κατάλληλα τεκμηριωμένη, είναι αποδεκτή.)

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Οι στρατηγικές επικοινωνίας που χρησιμοποιούν οι γυναίκες, σε αντίθεση με τους άνδρες, σύμφωνα με τη συγγραφέα του Κειμένου 1 είναι:

Οι γυναίκες

- χρησιμοποιούν υποστηρικτικές εκφράσεις στον λόγο τους, ενώ οι άνδρες όχι· η στάση αυτή παρερμηνεύεται από το αντίθετο φύλο·
- καταφεύγουν συχνά σε ερωτήσεις και αιτήσεις, τις οποίες αξιοποιούν ως μέσο επικοινωνίας·
- μιλούν ταυτόχρονα με τον συνομιλητή τους, ενώ οι άνδρες όχι, ως ένδειξη εκδήλωσης ενδιαφέροντος·
- μεταβαίνουν σε άλλο θέμα σταδιακά και μετά την παρέλευση αρκετού χρόνου, ενώ οι άνδρες αλλάζουν θέμα γρήγορα·
- συζητούν ανοιχτά προσωπικά ζητήματα, ενώ οι άνδρες θεωρούν αυτά τα θέματα επικίνδυνα·
- ως ακροάτριες είναι ενεργητικές και ενθαρρύνουν τους υπόλοιπους συμμετέχοντες να λάβουν μέρος στη συζήτηση.

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Αναμένεται η συμφωνία με τη διαπίστωση ότι το Κείμενο 1 οργανώνεται δομικά και λογικά στη βάση συμπερασμάτων που προκύπτουν από μελέτες και αντιθετικής έκθεσής τους.

Τεκμηρίωση:

Στην πρώτη παράγραφο του κειμένου γίνεται λόγος για το ότι οι διαφορές των δύο φύλων στη χρήση της γλώσσας, και κυρίως στις επικοινωνιακές στρατηγικές, έχουν μελετηθεί συστηματικά. Στη συνέχεια της παραγράφου, αλλά και στις επόμενες δύο παραγράφους, εκτίθενται με τη μορφή συμπερασμάτων –διαπιστώσεων βασικές από αυτές τις διαφορές που έχουν μελετηθεί. Χαρακτηριστικά επισημαίνεται η παρουσία λέξεων και φράσεων με επεξηγηματικό/ερμηνευτικό χαρακτήρα (παρερμηνεύεται ως, εκλαμβάνεται ως, ερμηνεύεται ως (1η§), στοιχείο που το θεωρούν ως (2η§), θεωρούν τις προσωπικές συζητήσεις επικίνδυνες (3η§)).

Επίσης, η έκθεση των συμπερασμάτων γίνεται αντιθετικά, όπως φαίνεται από την εμφάνιση αντιθετικών δομών («Η μετάβαση από ένα θέμα συζήτησης προς ένα άλλο γίνεται από τις γυναίκες βαθμιαία ... Οι άντρες, από την άλλη μεριά, δεν αφιερώνουν παρά λίγο χρόνο στο κάθε θέμα και αλλάζουν θέματα γρήγορα, 2η§ / Οι γυναίκες συζητούν ανοιχτά προσωπικές τους εμπειρίες και θέματα ... σε αντίθεση με τους άντρες, οι οποίοι συχνά θεωρούν τις προσωπικές συζητήσεις επικίνδυνες ή περιττές, 3η§).

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

- Στο χωρίο της πρώτης παραγράφου του Κειμένου 1 εντοπίζεται ενεργητική σύνταξη.
- Δεν παρατηρείται συμφωνία σύνταξης με την υπόλοιπη παράγραφο, καθώς στο σύνολό της παρατηρείται η παθητική σύνταξη.

Τεκμηρίωση:

- *παρεμποδίζουν, συντελούν* → ενεργητική σύνταξη
- *παρερμηνεύεται, εκλαμβάνεται, ερμηνεύεται* → παθητική σύνταξη

Σε ανάλογα κείμενα (επιστημονικά άρθρα) προτιμάται γενικά η παθητική σύνταξη, εφόσον δίνεται έμφαση σε πράξεις, στάσεις, συμπεριφορές κ.λπ., καθώς και στα αίτια που τις προκαλούν, και όχι στα υποκείμενα που δρουν ή συμπεριφέρονται.

Άρα, η παθητική σύνταξη ταιριάζει περισσότερο.

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

Η αντίδραση του ήρωα Αντώνη Κουκουλιώτη απέναντι στην άπιστη σύζυγο, τον αντίζηλό του και το νόθο τέκνο τους κλιμακώνεται ως προς την ένταση και τη σφοδρότητα: αρχικά καθυστερεί τη γυναίκα, για να αποσπάσει τις πληροφορίες που επιθυμεί («Μη φοβάσαι ... το 'χεις κάμει;»), στη συνέχεια φανερώνει οργή και μίσος («εσκοτείνιασεν η όψη του») και απαντά με αναλγησία και απανθρωπιά στις παρακλήσεις της γυναίκας («γυναίκα

κακή ...πλάσματα άτιμα») και, τέλος, σκοτώνει τον αντίζηλό του και στη συνέχεια κοιμάται ήρεμος και ανακουφισμένος («κι ο Κουκουλιώτης ... τον εσκότωσες!»).

Αυτού του είδους η αντίδραση, και κυρίως η πράξη της δολοφονίας, ερμηνεύεται με τρόπο διττό. Από τη μία πλευρά φαίνεται να προκαλείται από τον αυστηρό και άτεγκτο χαρακτήρα του ήρωα, ο οποίος δείχνει να κρύβει στην ψυχή του μεγάλο μίσος και αβυσσαλέα διάθεση για εκδίκηση: ο ψυχισμός του δεν συγχωρεί, δε λαμβάνει υπόψη του συνθήκες και περιστάσεις ούτε κάνει διάκριση μεταξύ ενόχων (γυναίκα, εραστής) και αθώων (το παιδί). Από την άλλη, η αντίδρασή του ερμηνεύεται κυρίως με βάση τους άγραφους νόμους της εκδίκησης που επιτάσσουν τα αυστηρά ήθη της κλειστής αγροτικής κοινωνίας της εποχής; η απιστία και η γέννηση νόθου τέκνου θίγουν την τιμή του Κουκουλιώτη, ο οποίος αισθάνεται ότι πρέπει «να ξεπλύνει» από πάνω του τη «ντροπή» και μόνο όταν το καταφέρνει, δολοφονώντας τον εραστή της γυναίκας του, ηρεμεί και ησυχάζει. Πρόκειται για μια πράξη αυτοδικίας, αντεκδίκησης, για έγκλημα τιμής.

Οπωσδήποτε στον σύγχρονο αναγνώστη αυτή η στάση σοκάρει με τη σκληρότητά της και προκαλεί απέχθεια και αποτροπιασμό. Ο σύγχρονος κόσμος, τα σύγχρονα ήθη αλλά και το γραπτό δίκαιο σε καμία περίπτωση δεν εξισώνουν την απιστία, ή οποιοδήποτε άλλο ζήτημα σχέσεων, με την αφαίρεση μιας ανθρώπινης ζωής.

Σημείωση: Η αντίδραση του ήρωα δεν είναι απαραίτητο να περιγραφεί αναλυτικά. Εδώ αναγράφεται για λόγους πληρότητας.